

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

140

Directors: Ramon Arnabat,
Josep Santesmases
Compaginació: Natàlia Báscones
Disseny: Canseixanta
Tria de novetats: Pineda Vaquer
Dipòsit legal: B. 47.520-76
ISSN 1130-5150

CONTINGUTS

EDITORIAL: El cooperativisme agrari...	1
TEMES 1: De cooperatives ...	2
TEMES 2: Cooperatives vinícoles ...	5
TEMES 3: La cooperació lligada ...	8
PATRIMONI: Els arxius ...	11
RESSENYES	12
TRIA DE NOVETATS	14
NOTICIARI	16

ANTONI GAVALDÀ. Universitat Rovira i Virgili / Fundació Roca i Galès

EL COOPERATIVISME AGRARI: CANVIS I CONTINUÏTATS

La cooperació agrària és un segment de l'economia social articulada per atendre necessitats vitals de producció i de comercialització, conformada per la vertebració d'individus i de grups, en principi voluntària. Aquesta cooperació,

un cop es consolida, desterra l'impacte de l'individualisme, mal atàvic amb què sempre s'ha identificat la pagesia. La història d'aquest ampli moviment social i econòmic a Catalunya ha ensenyat que quan sorgí, al final del segle XIX, ho va fer tant per interessos de classe com per la necessitat d'obtenir uns avantatges o rèdits econòmics als quals els associats individualment no podien arribar, per tal com estava estès un caciquisme que ho corsecava tot. El procés ben aviat s'eixamplà i en van fer bandera els grans i mitjans propietaris. Segons la forma com es gestà en sorgiren models diferenciats.

La cooperació agrària ha sofert molts canvis en més de cent anys, llargs, de funcionament. Ha conviscut amb els batecs socials del temps, des de polítiques dinàstiques a republicanes, passant per les dictatorials i democràtiques, i ha hagut d'adaptar-se, per voluntat o per obligació, a accions d'ajuda i a processos instrumentalitzats, descarats, d'intromissió. Tanmateix,

sempre se n'ha sortit, malgrat les dificultats, per una raó econòmica, per la sustentació derivada de la necessitat de viure dels seus components. Talment, l'empresa cooperativa ha canviat i sobre la base del voluntarisme s'hi ha incorporat la gestió professional, aspecte en què altres països ens porten avantatge.

Més que mai, el sector està en reconversió i calen accions contundents d'evolució, modernitzadores, que han de ser agosarades i valentes.

Els treballs que segueixen responen a aquesta concepció de reflexionar sobre el passat per projectar-se en el futur. El que presenta M. Duch dibuixa una panoràmica del que ha significat la cooperació agrària, des d'una visió eminentment historicista; el de P. Audí aporta els lligams socials i econòmics d'una comarca agrària, i planteja el rendiment que es pot treure de les fonts locals i comarcals, i el de K.J. Nagel repassa el rol de les cooperatives vinícoles, amb la interpretació del que se sap i del que falta per saber. El monogràfic

acaba amb la visió des d'un arxiu, escrita per S. Cabré, que detalla l'estat de la documentació i constata l'escassa atenció que s'hi ha prestat per activar-ne una salvaguarda efectiva. En conjunt, es visualitza la relació d'unes empreses econòmiques amb la política i la societat, de què formen part inexorablement. ■

Carrers carregats de verema descarregant a la Cooperativa Agrícola de Valls. Font: Agustí Gurí, ca 1955 / Cooperativa Agrícola de Valls

